

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНИХ ПЛАТФОРМ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

THE ROLE OF INTERACTIVE PLATFORMS IN THE STUDY OF FOREIGN LANGUAGES

У статті досліджується роль та особливості використання сучасних інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов як одного із важливих структурних елементів в забезпеченні якісного освітнього процесу. Проаналізовано сутність категорії «інтерактивні освітні платформи» та досліджено їх основні ознаки. Визначено, що основними критеріями аналізу та відбору інтерактивних освітніх платформ, що визначають їх доступність та функціональність у межах індивідуалізації навчання іноземних мов, є: зрозумілий інтерфейс, методично-обґрунтований підбір електронного контенту, наявність мультимедійних елементів навчання, інтерактивність, доступність безкоштовної версії, варіативність завдань, можливість контролю результатів навчання та діагностики помилок впродовж усього навчання, одержання зворотного зв'язку від користувачів, можливість встановлення обмежень часу для виконання завдань тощо. Встановлено, що для успішного впровадження концепції Education 3.0 використання сучасних інтерактивних платформ та цифрових технологій у вивченні іноземних мов в межах під час навчального процесу стає не примхою, а необхідністю. Проаналізовано основні види сучасних інтерактивних платформ та цифрових технологій для вивчення іноземних мов, до яких належать модульні цифрові навчальні середовища, масові відкриті онлайн-курси та дистанційна освіта, системи LMS (система управління навчанням) та LCMS (система управління змістом навчання). Встановлено, що масові відкриті онлайн-курси (MOOC) поділяються на: інструменти для створення мультимедійних презентацій (Genially, Video Puppet, Screencast-o-Matic); інструменти для створення інтерактивних вправ (Kahoot!, Plickers, Quizizz, Learningapps, Quizlet); інструменти для створення тестів (OnlineTestPad, iLearn, Stepik, Testmoz, Google Forms, Socrative, Answergarden); платформи MOOC для дистанційного навчання (Coursera, edX, XueuetangX, FutureLearn, Udacity, Arzamas, General Assembly, Khan Academy) та інтерактивні платформи MOOC для вивчення іноземних мов (Duolingo, LinguaLeo, LearnEnglish від British Council, BBC Learning English, Livemocha, Exam English, Simpler, LyricsTraining, Bussu, Memrise, Callan Method, Lingohut, Hosgeldi.com, Babbel, LearningApps.org, Second Life, Preply etc).

Ключові слова: освіта, інтерактивні платформи, цифрові технології, іноземна мова, навчальний процес.

The paper studies the role and features of the use of modern interactive platforms in the study of foreign languages as one of the important structural elements in ensuring a quality educational process. The essence of the category «interactive educational platforms» is analyzed and their main features are investigated. We believe that the main criteria for analysis and selection of interactive educational platforms that determine their availability and functionality in the individualization of foreign language learning is a clear interface, methodological and reasonable selection of electronic content, multimedia learning elements, interactivity, availability of free version, variability of tasks, the ability to monitor learning outcomes and diagnose errors throughout the training, receiving feedback from users, the ability to set time limits for tasks, etc. It is established that for the successful implementation of the concept of Education 3.0 the use of modern interactive platforms and digital technologies in the study of foreign languages in the educational process is not a whim, but a necessity. The main types of modern interactive platforms and digital technologies for learning foreign languages are analyzed, which include modular digital learning environments, mass open online courses and distance education, LMS (learning management system) and LCMS (learning content management system). It is established that mass open online courses (MOOC) are divided into: tools for creating multimedia presentations (Genially, Video Puppet, Screencast-o-Matic); tools for creating interactive exercises (Kahoot!, Plickers, Quizizz, Learningapps, Quizlet); test creation tools (OnlineTestPad, iLearn, Stepik, Testmoz, Google Forms, Socrative, Answergarden); MOOC platforms for distance learning (Coursera, edX, XueuetangX, FutureLearn, Udacity, Arzamas, General Assembly, Khan Academy) and interactive MOOC platforms for learning foreign languages (Duolingo, LinguaLeo, LearnEnglish from British Council, BBC Learning English, Livemocha, Exam English, Simpler, LyricsTraining, Bussu, Memrise, Callan Method, Lingohut, Hosgeldi.com, Babbel, LearningApps.org, Second Life, Preply etc).

Key words: education, interactive platforms, digital technologies, foreign language, educational process.

УДК 378.147
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/2.3>

Ланських О.Б.,
канд. філософ. наук,
ст. викладач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації
Черкаського державного технологічного університету

Дернова Т.А.,
ст. викладач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації
Черкаського державного технологічного університету

Рябцева І.А.,
викладач кафедри іноземних мов та міжнародної комунікації
Черкаського державного технологічного університету

Постановка проблеми. Виклики лінгвістичної глобалізації, проактивні орієнтири інформаційного простору, інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та комп'ютеризація всіх галузей визначили пріоритет якості професійної підготовки та розвитку знань іноземних мов у студентів. Вивчення іноземних мов як частина гуманізації вищої освіти визначається як важлива умова сучасності, оскільки сприяє розвитку цілісного уявлення про світ, побудові комунікативних стосунків та взаєморозуміння між різними людьми та націями.

Сучасні соціально-економічні аспекти життя висувають на перший план проблему підготовки компетентних і конкурентоспроможних фахівців. Вільне володіння іноземними мовами значно підвищує значущість та затребуваність сучасного фахівця будь-якого профілю. Проте успішне вивчення іноземних мов у XXI столітті безпосередньо пов'язане із застосуванням різноманітних засобів інформаційно-комунікативних технологій, які увійшли в освітнє середовище, здійснивши справжній прорив у процесі здобуття знань, умінь та навичок.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології надають неоціненну підтримку в процесі реалізації та забезпечення вивчення іноземних мов. Одним із шляхів підвищення ефективності процесу вивчення іноземних мов є застосування передових онлайн-платформ та цифрових технологій. Вони допомагають забезпечити інтерактивність навчання та створюють особливе навчальне середовище під час вивчення іноземної мови. В даний час різні освітні сервіси можна розглядати як потужний важіль управління освітнім процесом.

Одним із завдань сучасної системи мовної освіти є забезпечення відкритого доступу до навчання впродовж життя кожній людині з урахуванням її інтересів, можливостей та потреб. В епоху бурхливого розвитку комп'ютерних технологій використання інтерактивних платформ для вивчення іноземної мови стає все більш популярним. Перехід до застосування інтерактивних платформ у процесі вивчення іноземної мови суттєво підвищить ефективність підготовки студентів, тому актуальним стає детальне дослідження ролі інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Тематику ролі інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов досліджує значна кількість науковців. Зокрема, наукові праці А. П. Добриніна, Б. Е. Хакімова, Б. Тармана, В. М. Курепіна, В. П. Купріяновського, В. С. Синякова, І.А. Петухова, І. Д. Фрумїна, І. М. Реморенка, І. Степанова, К. А. Баранніков, К. Л. Геворгяни, Л. В. Кокоріна, Л.Р. Таїрової, М. Іконнікової, М. С. Добрякова, Н. П. Сливки, О. В. Горицької, О. В. Горлова, О. Калімулліної, О. Комочкової, С. В. Уса присвячені аналізу деяких аспектів та особливостей використання інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов, які вплинули на якість навчального процесу при вивченні іноземних мов.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на велику кількість оригінальних та змістових праць як зарубіжних, так і вітчизняних вчених з досліджуваної проблематики, необхідно відзначити, що практично відсутні дослідження, присвячені проблемам аналізу ролі інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов.

Мета статті. Метою роботи є дослідження ролі сучасних інтерактивних платформ у процесі вивчення іноземних мов. Для досягнення мети поставлено наступні завдання: визначити сутність та характерні ознаки інтерактивних платформ; проаналізувати інтерактивні платформи, які використовуються у процесі вивчення іноземних мов. В ході дослідження були використані загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема: методи аналізу і синтезу, порівняння, узагальнення, системно-структурний аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток інформаційно-комунікаційних техноло-

гій, їх широке використання та позитивний вплив на навчальні заклади сприяє розробленню нових та стратегічних методів для вивчення іноземних мов. Необхідність доступу до інформації незалежно від часу та місця посилила ефекти цифрових та мобільних технологій, що внесли корективи в підготовку здобувачів освіти в процесі вивчення іноземних мов [1].

Застосовування цифрових, інформаційно-комунікаційних технологій та інтерактивних платформ у процесі вивчення іноземних мов набуває інтенсивного поширення через сучасні кондиції. За останнє десятиліття значення інформаційно-комунікаційних технологій під час вивчення іноземних мов продемонструвало значні переваги [2]. Головним завданням сучасності є забезпечення цілісної комп'ютерної мережі для асекурації якісної освіти та розробки системи індивідуалізованої освітньої системи на тривалий період, яка базується на цифрових технологіях та інтерактивних платформах [3].

Цифрове навчання визначається як процес застосування цифрових, інформаційно-комунікаційних технологій та інтерактивних платформ, які можуть дозволити здобувачам освіти швидше й повніше сприйняти навчальні концепції, більш вправно пов'язувати теорію та застосовувати її, а також удосконалювати методи навчання, використовуючи ефективно час викладача та сприяючи широкому обміну знаннями.

Завдяки Інтернет-технологіям забезпечення освітньої підготовки в процесі вивчення іноземних мов стає вимогою часу, тому розробники курсів і викладачі повинні враховувати фактор доступності при розробці навчальних програм. Встановлено, що мобільний пристрій є інструментом, який забезпечує більший доступ до інформації та людей, ніж інші засоби, такі як комп'ютери, наприклад. Таким чином, викладачі повинні мати можливість застосувати цей підхід до традиційних та електронних способів вивчення іноземної мови, оскільки мобільний телефон є найбільш доступним пристроєм серед здобувачів освіти [4, с. 127].

Інтерактивна платформа визначається як особистісно-орієнтований інтернет-ресурс або обмежена інтерактивна мережа, яка повністю присвячена предметному та розвиваючому змісту, наповнена навчальними матеріалами та надає їх користувачам на тих чи інших умовах.

Ресурси освітніх інтерактивних платформ з вивчення іноземних мов можуть бути як основним джерелом, так і доповнювати навчально-методичні матеріали, що застосовуються в процесі вивчення іноземної мови з метою ефективно організації навчального процесу. Однак, на відміну від традиційних методик викладання іноземної мови, механізм роботи на освітніх інтерактивних платформах передбачає регулярний контроль діяльності

здобувачів освіти. Тому інтерактивні освітні платформи з вивчення іноземних мов є продуктивною технологією [5].

Вважаємо, що основними критеріями аналізу та відбору інтерактивних освітніх платформ, що визначають їх доступність та функціональність у межах індивідуалізації навчання іноземних мов, є:

- зрозумілий інтерфейс – цей критерій передбачає зрозуміле розташування розділів платформи, якісне оформлення та дизайн, а також доступну навігацію;

- методично-обґрунтований підбір електронного контенту – всі завдання сайту повинні мати методичну цінність та розвивати конкретні навчальні та мовні вміння та навички здобувачів освіти;

- наявність мультимедійних елементів навчання, а саме: зображень, анімацій, аудіо та відео;

- інтерактивність – взаємодія з іншими учасниками в процесі навчання;

- доступність безкоштовної версії – на сьогоднішній день існує значна чисельність інтерактивних онлайн-платформ з вивчення іноземних мов, проте кожна з них, перебуваючи у відкритому доступі, має спеціальні платні доповнення;

- варіативність завдань – наявність різноманітних завдань, скерованих на вдосконалення мовних навичок здобувачів освіти з різним рівнем та здібностями до вивчення іноземних мов;

- можливість контролю результатів навчання та діагностики помилок впродовж усього навчання – цей критерій дозволяє фіксувати проблемні сторони у вивченні іноземних мов. Таким чином, формується детальний портрет того, хто навчається з усіма його сильними і слабкими сторонами, а також створюється джерело «великих даних», яке дозволяє пропонувати здобувачу освіти варіативний контент [6].

- формування кондицій для мотивації здобувачів освіти, їх спонукання до досягнення високих результатів у вивченні іноземних мов, і навіть наявність елементів змагання;

- одержання зворотного зв'язку від користувачів – цей критерій передбачає наявність функціональних можливостей платформи, що дозволяють здобувачу освіти вийти на зв'язок з викладачем або віртуальним викладачем і отримати індивідуальну консультацію з тих чи інших питань;

- можливість встановлення обмежень часу для виконання завдань;

- можливість поповнення бази завдань здобувачами освіти – цей критерій дозволяє визначити пізнавальні інтереси здобувачів освіти, оскільки, як правило, вони готові ділитися тими завданнями та матеріалами, а також темами, які їм цікаві або робота над якими не викликає жодних труднощів.

Отже, індивідуалізація вивчення іноземних мов буде ефективною, якщо навчання на інтерактив-

них освітніх платформах забезпечить підвищення успішності здобувачів освіти та допоможе розвинути їх мовні компетенції, дозволяючи здобувачам освіти самостійно виконувати різноманітні вправи та перевіряти персональні знання [7, с. 108-109].

На думку дослідників, ключові аспекти, які сприяють успішному вивченню іноземної мови в середовищі з цифровими технологіями та на базі застосування інтерактивних платформ, особливо у веб-середовищі, наступні:

- 1) інституційна підтримка з відповідною технологією для задоволення потреб здобувача освіти у середовищі вивчення іноземної мови (наприклад, вимоги до програмного та апаратного забезпечення, високошвидкісний Інтернет);

- 2) конкретні інструкції та навчання здобувачів освіти для забезпечення безперервного навчання (наприклад, технологічне програмне забезпечення, здатність до усунення несправностей);

- 3) автентичні цифрові можливості мовної взаємодії між здобувачами освіти;

- 4) навчання та підтримка здобувачів освіти для усунення несправностей програмно-апаратних технологій.

Варто зазначити, що викладачі також можуть отримати користь від цих цифрових інновацій, оскільки вони можуть самостійно займатися цифровим навчанням і приділяти більше часу самонавчанню і, як наслідок, професійному розвитку [4, с. 128].

Нова концепція Education 3.0 повністю зосереджена на здобувачеві освіти. Вона передбачає особисту траєкторію для кожного, звертає увагу на нові вміння та навички, які здобуваються студентами, а не на звичайних оцінках, як доказ того, що якийсь конкретний предмет був засвоєний [8]. Для успішного впровадження концепції Education 3.0 використання цифрових технологій та інтерактивних освітніх платформ у межах навчального процесу стає не примхою, а необхідністю. На рисунку 1 відображено інноваційні інтерактивні платформи та цифрові технології, які використовуються для вивчення іноземних мов.

Масові відкриті онлайн-курси (МООС) – це сучасний освітній проєкт, інтерактивні платформи якого можуть одночасно використовуватися і як інструмент, і як цифрове середовище. На даний момент понад 48 мільйонів здобувачів освіти зареєстровано на найпопулярніших світових платформах МООС [10]. МООС має на меті залучити здобувачів освіти до самостійного вивчення іноземної мови, співпраці з однолітками та обміну знаннями. Ця система забезпечує доступ до різноманітних лінгвістичних та інших мовних курсів онлайн, інтерактивних платформ та забезпечує цифровізацію, зв'язок, різноманітність та інформативність навчального процесу.

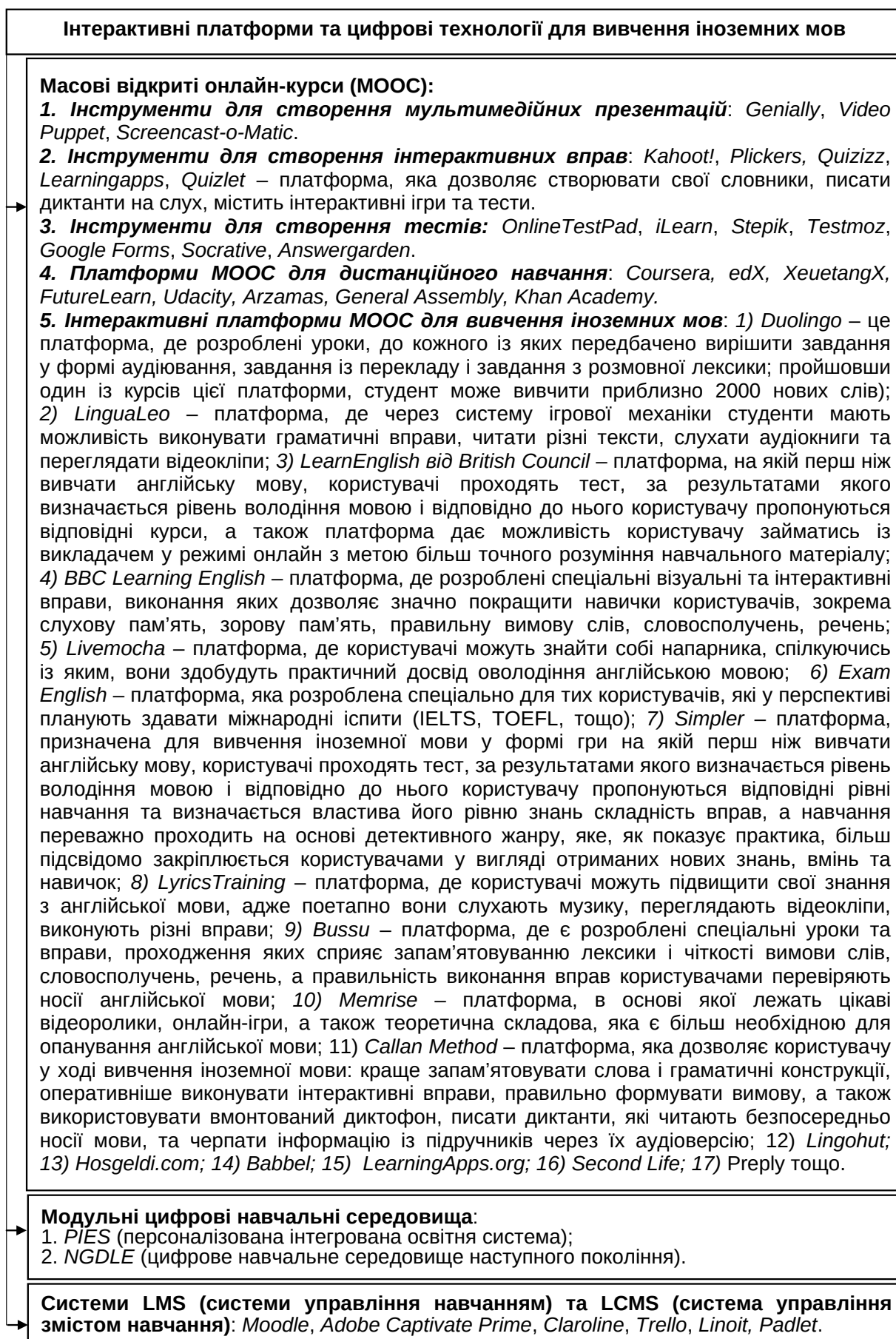

Рис. 1. Види інтерактивних платформ та цифрових технологій для вивчення іноземних мов

Примітка: складено на основі джерел: [9, с. 134; 10–15].

МООС необхідно активно використовувати під час вивчення іноземної мови, оскільки вони сприяють підвищенню якості навчального процесу за рахунок швидшого навчання та можливості вибору тих курсів чи інтерактивних платформ, які більше відповідають освітнім та науковим інтересам здобувачів освіти, а також їх особистим потребам, мотивам та професійним прагненням [4, с. 128-129].

Як зазначають дослідники, незважаючи на очевидні переваги дистанційного навчання для навчальних закладів, а також об'єктивну корисність МООС та зручність використання онлайн-лекцій як альтернативи традиційним підручникам, електронна освіта не є ідеальною. Однією з основних проблем МООС є низький ступінь проходження курсу на інтерактивних платформах – лише близько 10% здобувачів освіти проходять його. Обмежувачим фактором для розвитку широкого використання МООС є відсутність викладача, який керує навчанням, і, як результат, відсутність зворотного зв'язку, необхідного для ефективного навчання.

Відсутність мотиваційного фактору на онлайн-курсах інтерактивних платформ призводить до невідального проходження курсу, а відсутність гнучкості можна вважати недоліком МООС. Незважаючи на невеликі технічні відмінності між структурою та інтерфейсами платформи, формат усіх відомих на даний момент платформ МООС передбачає використання відеолекцій та тестування із множинним вибором питань відкритого та закритого типу. МООС повністю вбудований у концепцію навчання впродовж життя як інтерактивної платформи для подальшої освіти дорослих [9].

Отже, роль сучасних інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов позитивно позначається на освітньому процесі, завдяки ефективній координації зусиль здобувачів освіти під час індивідуалізації навчання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Провівши дослідження ми дійшли висновку, що роль інтерактивних платформ під час вивчення іноземних мов полягає у забезпеченні якісного навчального процесу та індивідуалізації освіти. Застосування інтерактивних освітніх платформ в процесі вивчення іноземних мов та в аспекті індивідуалізації навчання може стати саме тим педагогічним інструментом, який сприяє підвищенню якості засвоєння знань за допомогою простеження індивідуального освітнього шляху здобувача освіти, а також виявлення причинно-наслідкових зв'язків між його активністю на інтерактивних освітніх платформах та успішністю навчання. Впровадження інтерактивних освітніх робить студента активним учасником освіти, який усвідомлено здійснює процес пізнання та вивчення іноземної мови.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що висновки та рекомендації,

розроблені авторами та запропоновані в статті, можуть бути використані для подолання перешкод під час використання сучасних інтерактивних платформ в процесі вивчення іноземних мов. Перспективним напрямом подальших досліджень з цієї проблематики є вдосконалення навчального процесу вивчення іноземної мови на базі використання сучасних інтерактивних платформ та цифрових технологій, що дасть змогу стимулювати освітній процес.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Uysal M.P., Gazibey Y. E-Learning in Turkey: Developments and Applications, Yamamoto, G.T., Demiray, U. ve Kesim M. (Editörler), Cem Web Ofset, Ankara. 2010.
2. Fu Q. K. Impacts of mobile technologies, systems and resources on language learning: A systematic review of selected journal publications from 2007–2016. *Knowledge Management & E-Learning*, 2018, 10(4), 375–388.
3. Fuchs T., Woessmann L. Computers and student learning: Bivariate and multivariate evidence on the availability and use of computers at home and at school. 2005. URL: <https://www.ifo.de/DocDL/lfoWorkingPaper-8.pdf> (дата звернення: 09.02.2022).
4. Ikonnikova M., Komochkova O. Modern online platforms and digital technologies in teaching linguistics in the us higher education practice. *Information Technologies and Learning Tools*. 2019. Vol. 73, Iss. 5, pp. 125–134.
5. Петухов И.А. Применение интерактивных технологий на уроках английского языка для развития навыков говорения на среднем этапе обучения. *Проблемы и перспективы развития образования в России*. 2015. № (37). С. 134–138.
6. Универсальные компетентности и новая грамотность: чему учить сегодня для успеха завтра. Предварительные выводы международного доклада о тенденциях трансформации школьного образования / И. Д. Фруммин, М. С. Добрякова, К. А. Баранников, И. М. Реморенко; Национальный исследовательский университет «Высшая школа экономики», Институт образования. М. : НИУ ВШЭ, 2018. 28 с. (*Современная аналитика образования*. № 2 (19)).
7. Таирова Л.Р., Хакимов Б.Э. Опыт разработки интерактивной платформы для обучения французскому языку в контексте индивидуализации образования. *Международный научно-исследовательский журнал*. 2020. № (12–4 (102)). С. 108–112.
8. Govindasamy M. K., Kwe N. M. Scaffolding problem solving in teaching and learning the DPACE Model-A design thinking approach. *Research in Social Sciences & Technology*. 2020. 5(2). P. 93–112.
9. Курепін В. М., Синякова В. С., Ус С. В. Організація освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на період карантину. *Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві* : тези доповідей ..., м. Миколаїв, 18–20 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 132–135.

10. Kupriyanovskij V. P., Sinyagov S. A., Namiot D. E., Dobrynin A. P., Herynh C., Yu K. Information technologies in the system of universities, science and innovations in the digital economy on the example of Great Britain. *International Journal of Open Information Technologies*, 2016, 4(4).
11. Brown M., Dehoney J., Millichap N. The next generation digital learning environment. A Report on Research. *ELI Paper*. 2015. URL: <https://library.educase.edu/~/media/files/library/2015/4/eli3035-pdf.pdf> (дата звернення: 09.02.2022).
12. Freitas S. I., Morgan J., Gibson D. Will MOOCs transform learning and teaching in higher education? Engagement and course retention in online learning provision. *British Journal of Educational Technology*, 2015, 46(3), 455–471.
13. Kalimullina O., Tarman B., Stepanova I. Education in the Context of Digitalization and Culture: Evolution of the Teacher's Role, Pre-pandemic Overview. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*. 2021, 8(1), 226–238. URL: <http://dx.doi.org/10.29333/ejecs/347> (дата звернення: 09.02.2022).
14. Kokorina L. V., Potreba N. A., Zharykova M. V., Horlova O. V. Distance learning tools for the development of foreign language communicative competence. *Linguistics and Culture Review*, 2021, 5(S4), 1016–1034. URL: <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1738> (дата звернення: 09.02.2022).
15. Сливка Н. П., Геворгян К. Л., Горицька О. В. Роль інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов. *Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»*. 2021. № 5(5). С. 572–582. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5\(5\)-572-582](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5(5)-572-582) (дата звернення: 09.02.2022).